

Hur påverkas det lokala näringslivet i Fyrbodal av brottslighet?

I Fyrbodal* finns det cirka 43 000 jobb i småföretagen och de bidrar med drygt 3,6 miljarder kronor i skatteintäkter. Utan dessa företag hade välfärden stannat och vi alla hade påverkats. Brott mot företagare är dessvärre ett pågående problem som ger allvarliga konsekvenser på vår välfärd. Det är viktigt att motverka brottslighet mot företagare på samma sätt som privatpersoner.

Från den 1 juli 2023 träder en ny lag i kraft. Lagen ger landets alla kommuner ett särskilt ansvar att samordna det brottsförebyggande arbetet, det görs med fördel tillsammans med andra aktörer. Vi välkomnar den nya lagen. En av de främsta åtgärderna som företagare vill se för att öka tryggheten är en bättre samverkan mellan kommun, polis och näringsliv – det visar vikten av att kommunerna behöver bli mycket bättre på att inkludera det lokala näringslivet strukturerat i sitt trygghetsskapande arbete.

I denna sammanställning redovisas enkätsvar från en enkätundersökning som genomfördes under april månad. Syftet med detta är att tydliggöra företagares situation och deras syn på det brottsförebyggande arbetet.

* Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Åmål.

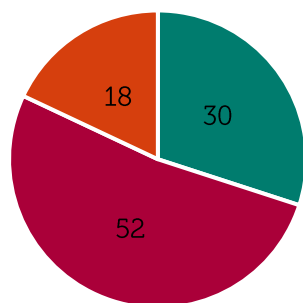
Om undersökningen

Enkätundersökningen har varit tillgänglig för medlemmar i Företagarnas föreningar i Fyrbodal att besvara i april. Det är 122 svarande från följande branscher: Avlopp, avfall, el och vatten; Bemanning och arbetsförmedling; Avlopp, avfall, el och vatten; Bank, finans och försäkring; Bygg-, design- och inredningsverksamhet; Data, IT och telekommunikation; Detaljhandel; Fastighetsverksamhet; Forskning och utveckling; Företagstjänster; Hotell och restaurang; Hår och skönhetsvård; Hälsa och sjukvård; Jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske; Juridik, ekonomi och konsulttjänster; Kultur, nöje och fritid; Motorfordonshandel; Partihandel; Reparation och installation; Resebyrå och turism; Teknisk konsultverksamhet; Tillverkning och industri; Transport och magasinering; Utbildning.

I Företagarnas nationella undersökning [Brott mot företagare](#) kan man se att andelen företagare som upplever att polisens närvaro är tillräcklig fortsätter att minska, från 32 till 25 procent 2017-2022. I Fyrbodal svarar knappt en tredjedel att polisens närvaro upplevs som tillräcklig för att man ska känna sig trygg (samtliga diagram visar andel procent).

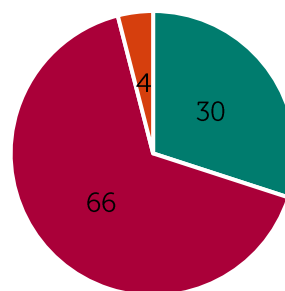
I Fyrbodal känner 66 procent av de svarande inte till kommunens brottsförebyggande arbete. I Brott mot företagare svarar endast 14 procent att det brottsförebyggande arbetet som bedrivs från kommunens sida är tillräckligt för att man som företagare ska känna sig trygg. Stiftelsen Tryggare Sverige genomförde en [enkätundersökning](#) 2021 som visade att kommuner i låg utsträckning involverar näringslivet i det brottsförebyggande arbetet.

Upplever du polisens närvaro tillräcklig för att du som företagare ska känna dig trygg?

■ Ja ■ Nej ■ Vet ej/avstår

Känner du till kommunens brottsförebyggande arbete?

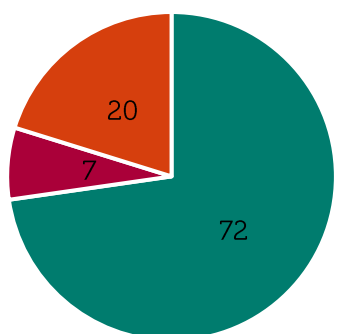

■ Ja ■ Nej ■ Vet ej/avstår

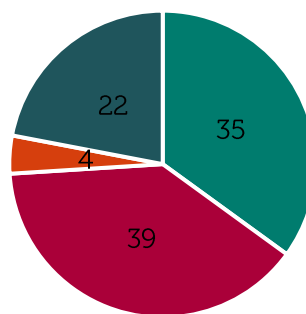
72 procent av de svarande i Fyrbodal tror att en utökad samverkan mellan kommunen och det lokala näringslivet skulle förbättra det brottsförebyggande arbetet. De som svarar lyfter bland annat att de kan vara vaksamma och ställa upp när kommunen ber om hjälp, delta vid informationsträffar och lämna information om brott för att skapa ett bra samarbete. Man nämner också att det är viktigt att fortsätta polisanmäla även om det är en trög process. Flera lyfter även att de inte vet hur de kan bidra eftersom de inte vet hur eller inte känner till vägen in till kommunens ansvariga förvaltning.

Tror du att en utökad samverkan mellan kommunen och företagare skulle förbättra det brottsförebyggande arbetet?

■ Ja ■ Nej ■ Vet ej/avstår

Vilket av följande påståenden stämmer in på din upplevelse huruvida din verksamhet varit utsatt för brott de senaste tre åren?

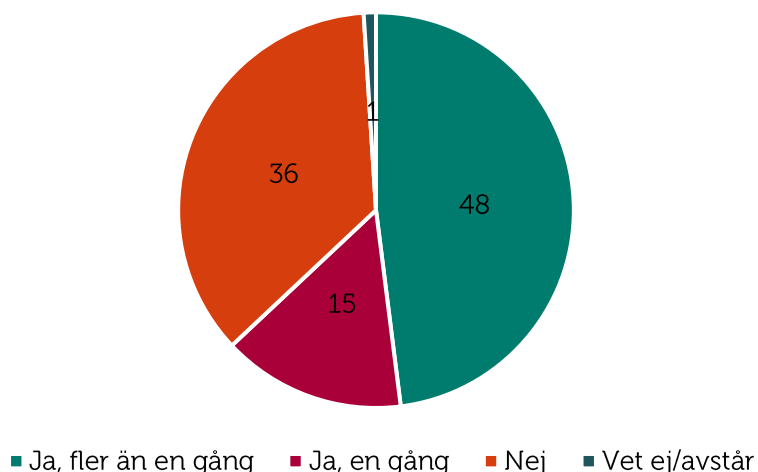

■ Utsattheten har ökat ■ Utsattheten har varit oförändrad
 ■ Utsattheten har minskat ■ Vet ej/avstår

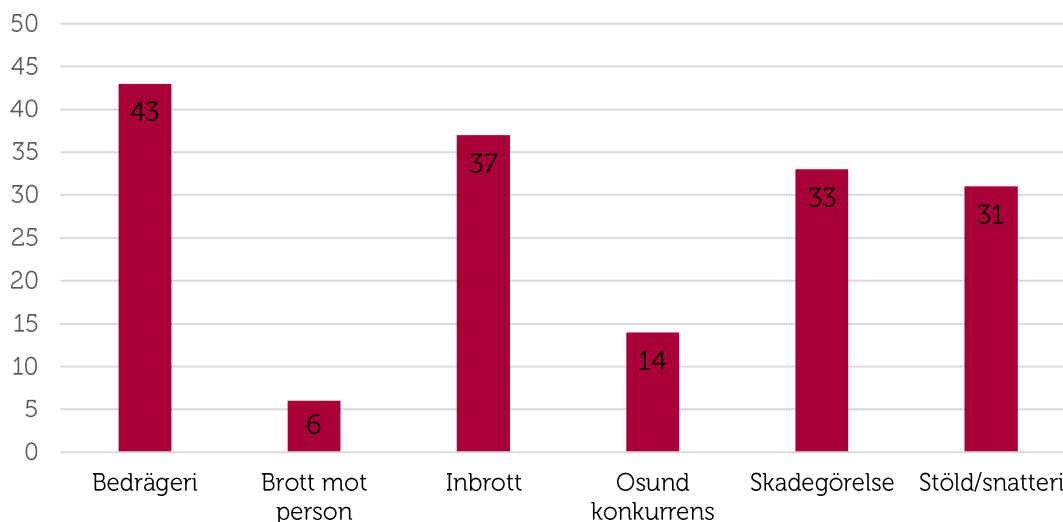
Drygt en tredjedel av de svarande i Fyrbodal uppger att utsattheten för brott har ökat de senaste tre åren. Nästan två av fem svarar att utsattheten varit oförändrad och fyra procent svarar att den minskat.

Tre av fem företagare i Fyrbodal har blivit utsatta för brott minst en gång de senaste tre åren. 36 procent svarar att de inte blivit utsatta för brott. 43 procent svarar att de blivit utsatta för bedrägerier (bluffakturor, nätfiske mm). Bedrägerier följs av inbrott (37 procent), skadegörelse (33 procent) samt stöld/snatteri (31 procent). Företagarnas undersökning [Är det IT-säkert?](#) från 2022 visar att 76 procent av företagare nationellt blivit utsatta för IT-brott det senaste året.

Har ditt företag/du som företagare blivit utsatt för någon form av brott under de senaste tre åren?

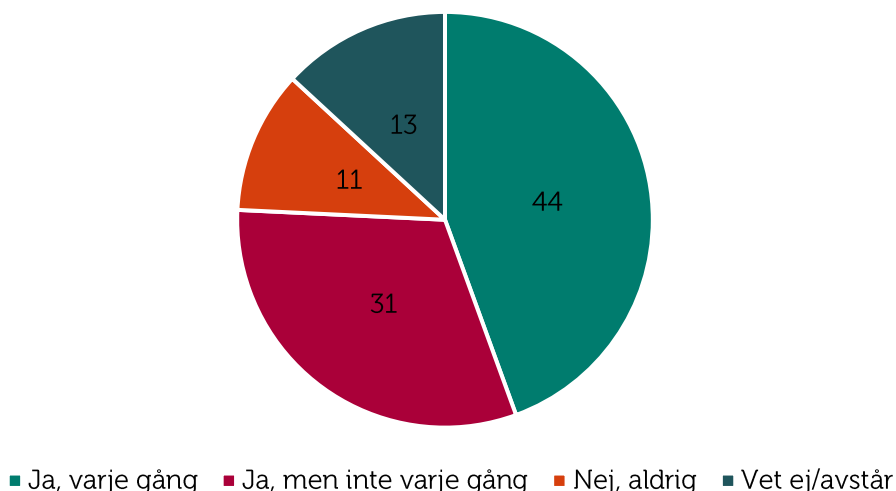

Om "Ja" på föregående fråga: Vilket/vilka brott handlade det om? (Antal procent)

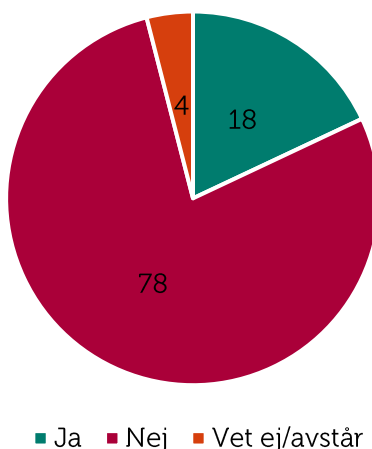
Drygt två av fem företagare i Fyrbodal polisanmäler varje gång de utsätts för brott. 11 procent polisanmäler aldrig. De som inte anmäler varje gång – eller aldrig – svarar att det beror på att det är lång väntetid på 114 14, att det inte går att anmäla via internet, att det är krångligt och tar för lång tid samt att deras uppfattning är att det ändå inte leder till något. Anmälningssbenägenheten fortsätter att sjunka nationellt och visar på en sjunkande tilltro bland företagare till polisens och rättsväsendets kapacitet att lösa brott.

Anmäler ditt företag brott till polisen?

18 procent svarar att de behövt dra ned på investeringar i sin verksamhet. I förlängningen är detta inte bara ett problem för företagaren utan också för hela kommunen, då stoppad tillväxt i näringslivet leder till minskad tillväxt för kommunen som helhet.

Har du behövt dra ned på investeringar, till exempel nyanställa, köpa in maskiner eller bygga ut, då ni behövt satsa på brottsförebyggande åtgärder istället?

Åtgärder för framgångsrikt brottsförebyggande arbete

Nedan listas några åtgärdsförslag som Företagarna anser är högst prioriterade på lokal nivå.

INTEGRERA TRYGGHETSFRÅGORNA I NÄRINGSLIVSARBETET

På samma sätt som många kommuner i dag involverar det lokala näringslivet i frågor som rör service i myndighetsutövningen, kommunal upphandling och kompetensförsörjning behöver trygghet och säkerhet integreras i kommunernas löpande näringslivsarbete. Det kan handla om näringslivsplaner och strategidokument, samt i löpande kommunikation via nyhetsbrev och kommunens hemsida. Även vid fysiska träffar i form av näringslivsråd, frukostmöten och trygghetsvandringar behöver kommunen säkerställa att poliser från lokalpolisområdet och kommunens säkerhetssamordnare vid behov finns representerade. I såväl medborgarlöften som i lokala brottsförebyggande råd behöver det finnas ett tydligt företagarfokus. I varje kommun bör det finnas en funktion med ett särskilt ansvar för näringslivets säkerhet och trygghet. Kommunstyrelsen bör vara den nämnd som ansvarar för ledningen av kommunens brottsförebyggande arbete och som säkerställer att den nya lagen implementeras fullt ut och efterföljs.

KARTLÄGG BROTTSLIGHETEN LOKALT

En konsekvens av att många företagare inte ser någon mening med att anmäla brott är, som tidigare nämnts, att den officiella brottsstatistiken innehåller enorma mörkertal och inte ger en korrekt bild av trygghetssituationen lokalt. Även Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsundersökning (NTU) innehåller endast 74 000 svar vilket för många kommuner inte ger ett tillräckligt underlag för att kunna dra några exakta slutsatser om den lokala trygghetssituationen. Därför är det enligt Företagarna viktigt att kommuner, som en del i det lagstadgade ansvaret för brottsförebyggande arbete, kompletterar med egna undersökningar av företagares säkerhet och trygghet, för att på så sätt få en bättre lägesbild av kommunens utmaningar och problemområden.

UPPMUNTRA TILL FÖRETAGSSAMVERKAN

Enligt Företagarnas undersökningar har var tionde företagare ökat sin grannsamverkan för att skydda sin verksamhet mot brottslighet. Även om grannsamverkan och företagssamverkan aldrig får ersätta den säkerhet som polisen är skyldiga att tillhandahålla kan det lokalt vara ett effektivt medel för att varna andra företagare om till exempel instundande inbrott, stölder eller skadegörelse. Kommuner bör hålla sig informerade om vilka grannsamverkansformer som redan finns i kommunen, involvera den lokala polisen och kommunens säkerhetssamordnare i dessa, samt upplysa nyetablerade företag om vilka möjligheter som finns lokalt för att ytterligare öka tryggheten och säkerheten för företagaren och företagets anställda.

FÖRSVÅRA FÖR DEN ORGANISERADE BROTTSLIGHETEN

Ytterligare ett viktigt verktyg som kommuner har för att stävja kriminaliteten är via den löpande kommunala myndighetsutövningen (tillsyn och tillstånd), i de kommunala inköpen samt i de kommunala bostadsbolagen. På samma sätt som det ska vara lätt för företag att göra rätt behövs även tydliga krafttag mot organiserad brottslighet, där verksamheter används för penningtvätt, och där lagar och regler medvetet inte efterföljs vilket skapar en osund konkurrenssituation för den stora majoriteten av skötsamma lokala företag.

INVOLVERA DET LOKALA NÄRINGSLIVET I DEN FYSISKA PLANERINGEN

På flera håll i Sverige finns det framgångsrika lokala exempel på platssamverkan där offentliga aktörer tillsammans med bland annat företag och arbetar för att förbättra trygghetssituationen inom ett avgränsat geografiskt område. Den här typen av platssamverkan kan se väldigt olika ut beroende på de förutsättningar som finns på orten. Det är dock viktigt att alla kommuner tar efter framgångsrika arbetssätt som sker i andra kommuner, samt själva försöker hitta sätt att involvera det lokala näringslivet när det kommer till den fysiska trygghetsplaneringen, inte minst i form av belysning och kameraövervakning. Kommuner behöver också säkerställa att all form av skadegörelse, klotter med mera skyndsamt repareras och saneras, då den typen av synlig brottslighet lätt skapar en känsla av otrygghet för de personer som rör sig på platsen.

ÖKA SAMVERKAN MELLAN SKOLAN OCH LOKALA FÖRETAG

Som en ytterligare del i den sociala brottspreventionen är det viktigt att kommuner säkerställer att det finns etablerade kontaktytor mellan skolor och lokala företag, till exempel i form av prao och studiebesök, så att ungdomar får en god kännedom om vilka framtida arbetsmöjligheter som finns lokalt. Förutom att det på sikt kan bidra positivt till företagets kompetensförsörjning kan det förhoppningsvis även leda till att risken för att ungdomar hemfaller i brottslighet och hamnar i kriminella miljöer kan förebyggas och undvikas.

STÄRK UPP MED KOMMUNALA ORDNINGSVAKTER

Som ett sätt att komplettera den polisiära närvaron, eller avsaknaden av den, bör fler kommuner se över möjligheten att bidra till det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet genom att anlita och anställa kommunala ordningsvakter. Samtidigt är det då viktigt att kommunen tydligt kommunicerar till det lokala näringslivet vad som är syftet med ordningsvakterna samt vilka befogenheter de kommunala ordningsvakterna har och inte har.